

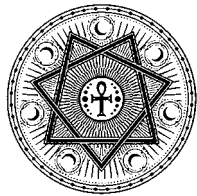
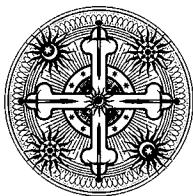

AKI

OLLIKAINEN

TATTARISUON

NOITAPIIRI

LIKE

Kiitos: Kordelinin rahasto,
Otavan Kirjasäätiö ja Jan Ijäs

© Aki Ollikainen ja Like Kustannus /
Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-51305-6

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

Alkusanat

VAIKKA LÄHTEESEEN KÄTKEYTYI synkkä arvoitus, oli sen vesi yllättävän kirkasta. Se lähes houkutteli janoista juomaan. Lähde löytyi Porvoonväylän rampin ja Tattariharjuntien väliseltä metsäiseltä kaistaleelta vesakon keskeltä, kun lähdin suunnistamaan ryteikköön Malmin lentokentän kiitotien pään kohdalta. Ja sieltä se löytyy edelleen.

Taisi olla kesä 2013, kun kävin Tattarisuon lähteellä ensimmäisen kerran. Kyykistyin lähteen partaalle, uitin sormiani viileässä vedessä ja koitin kuvitella lähteen vastapuolelle liivipukuisen vanhan miehen, joka nuuski penkereitä nelinkontin kuin koira.

Lammikon reunat ovat taajahkon viidakon peitossa, opasti Helsingin Sanomat uteliaita kulkijoita Tattarisuon lähteelle jo 1930-luvun alussa. Silloin Tattarisuolla ei vielä ollut teollisuusalueen aaltopeltihalleja, vaan se oli nimensä mukaisesti suoaluetta. Ja sen laitamilla tämä lähde, tai oikeastaan kaksi vierekkäistä, pienen puron yhdistämää lähdetä.

Tattarisuon maine ei kai koskaan ole ollut kovin mairitteleva. Se ei ollut sitä kieltolain aikanaan, mutta kun sen lähteestä 1930-luvun alussa nousi ylös irti leikattuja ruu-

miinosia, muuttui ohikulkijoiden kirkasvetinen juomapaikka koko nuorta kansakuntaa värisyttäneen kauhutarinan mustaksi keskipisteeksi.

I OSA

IHMISEN OSAKSI ON
SÄÄDETTY KUOLLA

KIVI RIKKOI TYYNEN veden kalvon ja pienet, kehämäiset laineet lähtivät laajenemaan kohti rantapenkereitä. Ne saivat kirkasvetisen lähteen pintaan heijastuvien puiden kuvajaiset väreilemään.

Oli tiistai, elokuun 19. päivä vuonna 1930, ja Malmilla Helsingin pitäjässä asuva 14-vuotias koululainen Leo Löfman oli ollut Tattarisuolla poimimassa marjoja ja leikittämässä koiransa. He olivat tulleet paikkaan, jossa oli kaksi suolähdettä. Taimmaiseen niistä Löfman oli nakannut kiven ja vesi vain roiskui, kun koira kirmasi sen perään.

Koira kuopi matalan lähteen pohjaa kohdassa, johon kivi oli pudonnut. Äkkiä se alkoi haukkua. Se oli havainnut jotain. Lähteen pohjan kahden litteän kiven välistä tuli esiin ihmisen kämmen. Löfman lähti suorinta tietä ilmoittamaan löydöstään virkavallalle.

Kello oli viisi iltapäivällä, kun Löfman ilmestyi Malmin poliisikamarille. Malmin piirin apulaisnimismies Arthur Lindholm istui työpöytänsä takana ja pyysi poikaa puhumaan asiansa. Huoneessa oli myös muutama konstaapeli, joista Löfman

tunsi entuudestaan Karl Grönbergin. Poliisit naureskelivat ensin epäuskoisina hänen kertomukselleen: Yrittikö nuori mies vedättää virkavaltaa? Mutta kun vakava Löfman sinnikkäästi piti kiinni kertomastaan, päättivät poliisit lähteä tarkistamaan asiaa.

Konstaapeli Grönberg hyppäsi mustan auton ratin taakse. Kyytiin ahtautuivat myös apulaisnimismies Lindholm ja konstaapeli Eklund. Leo Löfman otettiin mukaan oppaaksi. Muutaman kilometrin ajettuaan he pysähtyivät Tattarisuon laitaan, nousivat suon ja valtamaantien erottavan pienen harjanteen yli ja raivasivat tiensä ryteikön läpi paikkaan, jossa oli kaksi lähdettä, ensin pienempi ja taempana suurempi, jossa Leo sanoi käden olevan.

Pian Lindholm totesi pojan olleen tosissaan, vedessä tosiaan kellui irti leikattu ihmisen kämmen. Nimismies harmitteli, etteivät he olleet ottaneet kameraa mukaan, mahdollinen rikospaikka piti ehdottomasti kuvata ennen kuin he alkaisivat kerätä todistusaineistoa. Se saisi nyt odottaa seuraavaan päivään. Tuskinpa kukaan syrjäiselle lähteelle enää illan aikana tulisi koluamaan. Poliisit nostivat käden painoksi lähteeseen puunkannon, jotta käsi pysyisi paikallaan ja piilossa.

Samana iltana konstaapeli Anders Koskinen oli kävelemässä Malmin piiristä kotiinsa Puistolaan, kun hän kilometrin päässä Tattarisuolta kohtasi kiihtyneen poikajoukon. Pojat pysäyttivät Koskisen ja kertoivat, että suolla lähteessä oli

käsi. Koskinen ei tiennyt, että hänen kollegansa olivat jo käyneet paikalla ja seurasi poikia suolle.

Lähteeseen ilmestynyt kanto oli kiinnittänyt poikien huomion, ja he olivat nostaneet sen sivuun nähdäkseen, mitä sen alle oli piilotettu. Konstaapeli kahlasi veteen ja näki pohjakivien välissä käden, jonka sormet olivat pystyasennossa kohti pintaa aivan kuin se olisi kurottanut kohti taivasta. Hän otti käden vedestä, kääri sen lähteen reunalta löytämäänsä säiden jo harmaannuttamaan käärepaperiin ja vei kotiinsa.

Seuraavana aamuna Anders Koskinen luovutti käärepaperiin käärityn kämmenen esimiehelleen, apulaisnimismies Lindholmille. Lindholm kertoi olevansa jo tietoinen Tattari-suon löydöksestä ja nuhteli alaistaan. Koskisen olisi pitänyt jättää käsi löytöpaikalle, kunnes siellä olisi ehditty tehdä perusteellinen tutkinta. No, tehty mikä tehty. Lindholm passitti Koskisen ostamaan lasipurkkia, jotta käsi saataisiin säilöttyä spriihin ja toimitettua jatkotutkimuksiin.

Salaperäinen tapaus vai hirvittävä rikos?

TORSTAI-ILTAPÄIVÄNÄ Helsingissä kiersi jo huhu Tattarisuon irti leikatusta kämmenestä. Perjantaina 22. elokuuta 1930 Helsingin Sanomat uutisoi tapauksesta: *Kammottava löytö Malmilta. Suolammessa irti leikattu naisen käsi. Onko kysymyksessä ennenkuulumaton rikos?*

Malmin poliisi oli suorittanut taukoamatta tutkimuksia Tattarisuon lähteen ympärillä, mutta mitään johtolankaa mysteerin selvittämiseksi ei ollut löytynyt. Eikä tiedossa ollut mitään rikosta tai tapaturmaa, jossa joku olisi menettänyt kämmenensä.

Käsi oli kaikesta päätellen leikattu irti teräaseella, sillä katkeamakohta oli tasainen. Se ei siis ollut ruhjoutunut poikki. Myös se vaihtoehto, että jokin eläin, esimerkiksi koira, olisi purrut ranteen poikki ja kuljettanut käden löytöpaikkaan, oli voitu sulkea pois. Käsi oli myös saattanut säilyä mätänemättä viileässä vedessä pidemmänkin aikaa.

Helsingin Sanomien mukaan käsi kuului todennäköisesti parikymmppiselle tai vain hiukan vanhemmalle naiselle. Se oli

erittäin hyvin hoidettu, samoin kynnet oli leikattu huolellisesti.

Malmin hautausmaa sijaitsi muutaman kilometrin päässä Tattarisuolta, mutta apulaisnimismies kertoi Helsingin Sanomien toimittajalle, että hänen näkemyksensä mukaan käsi ei voinut olla sieltä peräisin. Jos jokin hauta olisi avattu ja joutunut häväistykseksi, olisi hautausmaan henkilökunta kyllä ilmoittanut poliisille siitä välittömästi.

Oliko kysymyksessä salaperäinen tapaus vaiko hirvittävä rikos, uutisartikkelin lehteen kirjoittanut toimittaja pohti ja totesi sen olevan vielä poliisien tarmokkaista tutkimuksista huolimatta arvoitus.

Käsi toimitettiin Helsingin yliopiston anatomian laitokselle tohtori Göran Hjelmmannin tutkittavaksi. Tämä saattoi jo seuraavalla viikolla alustavien tutkimusten jälkeen kertoa toimittajille, että kämmen oli leikattu irti kuolleelta ruumiilta, ei elävältä ihmiseltä.

Mystisestä rikoksesta piti repiä uusia otsikoita ja lehdistö tarttui paremman tiedon puutteessa huhupuheisiin. Suomen Sosialidemokraatti -lehti uutisoi huhusta, jonka mukaan käsi oli peräisin yliopiston anatomian laitoksen kokoelmista ja päätynyt lähteeseen humalaisen opiskelijan karkeana pilantekona.

Hjelmmann kumosi ehdottomasti teorian, että joku opiskelijoista olisi varastanut käden Anatomian laitokselta.

Syyskuun puolivälissä tohtori Hjelmmann saattoi viimein antaa lopulliset päätelmät tutkimuksistaan, joihin myös lomalta

palannut Anatomian laitoksen professori Väinö Lassila yhtyi: Oikean käden kämmen oli röntgenkuvien perusteella kuulunut noin 30–45-vuotiaalle keski-ikäiselle henkilölle, joka oli ollut suhteellisen kookas, pituudeltaan noin 170 cm:n paikkeilla. Käsi oli irrotettu viikkoja ennen löytöhetkeä, ja se oli laitettu veteen todennäköisesti pian irrottamisen jälkeen. Irsti leikkaaminen taas oli suoritettu ilmeisen tylsällä teräaseella. Mikroskooppisten tutkimusten perusteella saattoi päätellä, ettei vainaja ollut ollut ruumiillisen työn tekijä.

Toisin kuin lehdissä aiemmin oli kerrottu, kämmenessä ei ollut lainkaan kynsiä. Erehdys johtui Hjelmmanin mukaan siitä, että kynsien puuttumista oli aluksi vaikea havaita, koska niiden paikalle oli jäänyt suuresti kynttä muistuttava sileä pinta.

Poliisin ei yrityksistä huolimatta onnistunut saada kämmenestä sormenjälkiä.

Lehdistö seurasi kuukauden päivät herkeämättä Tattarisuon mysteerin tutkimuksia, jotka eivät kuitenkaan lopulta näyttäneet edistyvän. Pian juttu vaipui unholaan. Poliisi hautasi sen selvittämättömien tapausten joukkoon.

Etusivun valtasivat muut uutiset: Eduskunta oli kesällä hajotettu ja edessä olivat uudet vaalit. Lokakuun puolivälissä kesän aikana radikalisoitunut Lapuan liike muilutti Helsingistä Joensuuhun ex-presidentti J. K. Ståhlbergin. Suomi oli jo toista vuotta kärvistellyt laman kourissa. Eri puolilla maata

alkoi syntyä lapualaiskuohunnan jälkimainingeissa pulaliikkeiksi kutsuttuja velkaantuneiden viljelijöiden kansanliikkeitä, jotka vaativat ulosottojen keskeyttämistä ja valtiovalta toimia laman vaikutusten helpottamiseksi. Lehdistöllä riitti siis kirjoitettavaa yhteiskunnallisesta kuohunnastakin syrjäisen suolähteen sijaan.

Kului vuosi. Sitten Tattarisuon lähde nousi uudelleen otsikoihin. Tällä kertaa vedestä oli noussut muutakin kuin käsi.

Ryysyläisten ruumisjuna

LÄMMIN ELOKUUN sunnuntaiaamu Helsingissä vuonna 1931. Vähän ennen puolta kymmentä Sörnäisten satamaradalta haarautuvaa sivuraidetta pitkin peruutti hitaasti tummanpuhuva ruumisjuna, jonka vaunujen kylkiä koristivat suuret, valkoiset ristit. Se pysähtyi punatiilisen rakennuksen eteen, jonka Aleksis Kiven kadun paraatipuolella luki latinaksi suurin kohokirjaimin *Statutum est hominibus mori* – Ihmisen osaksi on säädetty kuolla.

Vallilan ratapihalla, nykyisessä Dallapénpuistossa, sijaitseva rakennus oli Harjun ruumishuone, myös paarihuoneeksi kutsuttu. Arkkitehti Alfred Nybergin suunnittelema ruumishuone oli valmistunut vuonna 1923. Sinne tuotiin vainajia lähinnä köyhälistön kansoittamista Pitkäsillan pohjoispuolella sijaitsevista työläiskortteleista – Kalliosta, Harjusta, Alppilasta, Sörnäisistä ja Vallilasta.

Kun viimeinkin vaunu oli lastattu, pappi ja vähälukuinen saattoväki nousi junaan, joka lähti kiskoja pitkin hiljaa kolkatien kohti Pasilaa. Ruumishuoneen univormupukuinen vahtimestari katseli pyöreiden silmälasiansa läpi junan loitonemista lastauslaiturilta. Sitten hän astui sisälle rakennuk-

seen ja sulki suuret pariovet perässään.

Aulassa leijui kalman haju. Vainajat oli pesty ja pantu arkkuihin ruumishuoneen kellarissa ja siirretty sitten aulan molemmilla puolilla oleviin siipiin odottamaan ruumisjuna, joka lähti aina keskiviikkoisin ja sunnuntaisin kello 9.30. Osa vainajista oli maannut hyllyillä arkuissaan neljättäkin vuorokautta. Ruumishuoneella ei ollut kylmiöitä, joten löyhyä oli helteisten kesäpäivien jäljiltä erityisen voimakas.

Vahtimestari oli kuitenkin hajuun jo tottunut, eikä se enää haitannut häntä. Hän katseli kattoon ja mietti tuonpuoleisia, henkimaailman asioita, joiden parissa hänen mielensä usein askarteli.

Vartin yli kymmenen ruumisjuna pysähtyi Oulunkylän asemalle, jossa sen kyytiin lastattiin muutama arkku lisää. Nämä vainajat olivat Käpylän kunnalliskodin edesmenneitä asukkeja.

Pääteasemalle Malmin hautausmaalle juna saapui puoli yhdentoista aikaan. Nimenhuudon jälkeen arkut kannettiin ruumishalliin. Siellä ne lepäsivät lavereilla tunnin verran läheisten jättäessä jäähyväisiä ja odottivat, että henkilöjuna saapuu Malmin asemalle ja tuo loput omaisista paikalle.

Syrjässä Malmin hautausmaan perukoilla, kaukana rakennuksista, olivat rivi- eli linjahaudat. Niihin haudattiin lähinnä köyhiä, vankeja ja työväenluokkaan kuuluvia vainajia. Ruumiiden siunaaminen tapahtui kappelissa ja sen jälkeen arkut kannettiin vuoron perään suoraan hautoihin. Ne laskettiin kahdeksalle arkulle tarkoitettuun hautariviin siten, että ensin

neljä arkkua sijoitettiin pohjaan ja sitten neljä arkkua näiden päälle. Kerrosten väliin jäi reilun kymmenen sentin paksuinen hiekkakerros. Rivihauta luotiin kokonaan umpeen vasta, kun koko kahdeksan ruumisarkun linja oli täysi. Joskus se saattoi olla viikkokausiakin vain puoliksi umpeen luotu.

Eräänä elokuun yönä hautausmaan hiljaisuuden rikkoivat askeleet hiekkakäytävällä. Kuu kätkeytyi pilvien taakse ja kahden miehen varjot haipuivat pimeyteen. Linjahaudan luona toinen heistä sytytti taskulampun, ja peräjäälkeen he laskeutuivat alas avoimeen hautaan.

Kalman lähde

SYYSKUUN PUOLIVÄLISSÄ vuonna 1931 autonkuljettajat Väinö Toivonen, Jaakko Semberg ja Erkki Aaltonen sekä auton apumies Severi Virtapuro ja koneenkäyttäjän apulainen Armas Sola ajoivat Tattarisuon laidalla sijainneelta hiekkakuopalta soralasteja Pukinmäen tietyömaalle.

Kuormia hiekkakuopalla lastatessaan he kävivät aina välillä sammuttamassa janoaan läheisellä kirkasvetisellä suolähteellä. Itse asiassa lähteitä oli kaksi, isompi ja pienempi perätysten.

Kello lähestyi yhtä perjantai-iltapäivällä. Väinö Toivosen kurkkua alkoi kuivata ja hän ilmoitti muulle työporukalle käväisevänsä lähteellä hörppäämässä vettä. Erkki Semberg antoi Toivoselle matkaan oman eväspullonsa täytettäväksi.

Toivonen oli juuri kyykistynyt lähteen äärelle ja kauhaisut vettä kouraansa, kun hän huomasi pohjassa jotain valkoista, joka muistutti suurta toukkaa. Toivonen otti kepin ja nosti sillä omituisen löytönsä pintaan tarkastellakseen sitä lähemmin.

Muu työporukka katseli ihmetellen, kun Toivonen saapui kalpeana takaisin hiekkakuopalle jotakin kepin nokassa kan-

taen. Pian he totesivat saman, minkä Toivonen oli todennut jo lähteellä: Vedestä oli lillunut ihmisen peukalo!

Armas Sola lähti saman tien lähteelle tarkistamaan, löytyisikö sieltä enempää ruumiinkappaleita. Jo polkua pitkin kulkiessaan hänen huomionsa kiinnittyi lähteen vastarannalla kasvavan tuuhean kuusen juurella olevaan turvemättääseen. Se ei näyttänyt kuuluvan maisemaan. Mätäs erosi värinsä ja laatunsa puolesta lähdetä ympäröivästä kasvillisuudesta.

Sola loikkasi pienen lähteen yli. Hän kohotti turvemätästä, joka tosiaan oli irtonainen. Kun hän kurkisti sen alle, hän huomasi siihen takertuneen ihmisen hiuksia. Sola nosti koko mättään ylös ja sen alta paljastui irti leikattu pää. Hän viskasi turvekasan kädestään, jätti pään paikoilleen ja kiirehti takaisin ilmoittamaan tovereilleen uudesta löydöstä.

Toivonen, Sola, Aaltonen, Semberg ja Virtapuro lähtivät nyt porukalla tarkistamaan lähteen ympäristöä. He olivat kerääntyneet Solan löytämän pään ympärille, kun Semberg huomasi lähteen polun puoleisella rannalla juurakon, jonka alta pilkotti jotain vaaleaa. Miehistä he nostivat painavan juurakon ylös ja sen matkassa kohosi esiin ihmisen jalkaterä.

Isomman lähteen alaosassa kohosi vedessä karhunsammaslehen peittämä mätäs. Toivonen kahlasi sen luo ja kaiveli sammalikkoo. Sieltäkin pilkotti jotain valkoista, jonka Toivonen jo arvasi ruumiinkappaleeksi. Hän ei edes nostanut sitä ylös.

Toivonen ja Virtapuro lähtivät ilmoittamaan makaabereista löydöistä Malmin poliisille, muut jäivät maantien varteen odottamaan virkavallan saapumista. Kello oli vähän yli kahden, kun

Toivonen törmäsi sisään Viljasen sekatavarakauppaan. Hän pyysi saada käyttää puhelinta, pitäisi soittaa poliisille.

Mutta ennen kuin Toivonen soitti Malmin poliisipiiriin, hän ehti ilmeisesti tehdä toisenkin puhelun.

Vuosisadan rikosjuttu

NUORI REPORTTERI Armas ”Kuha” Kauhanen istui tylsistyneenä Helsingin Sanomien toimituksessa Ludviginkadulla. Hän piirteli aikansa kuluksi neliöitä imupaperiin eri väreillä kynillä. Mustia, punaisia, sinisiä neliöitä. Parempaa tekemistäkään Kauhasella ei ollut. Hän vilkaisi puhtaanvalkoista paperipinkkaa, sitten kirjoituskonettaan. Siinä ne odottivat toimettomina. Päätoimittaja kulki ohi, teki saman havainnon Kauhasesta ja pudisti päätään. Viereisessä huoneessa soi puhelin. Siihen vastannut sihteeri avasi oven ja kutsui Kauhasta.

Kauhanen tarttui luuriin ja kuuli toisesta päästä ujon, anteeksipyytelevän äänen:

”Jaa, se on yks’ autonkuljettaja vaan täältä Malmilta, kun puhuu”, soittaja sanoi ja jatkoi: ”Kun minä kumarruin juomaan vettä tuosta Tattarisuon lähteestä, kellui pinnalla peukalo. Me kaverien kanssa vähän kaiveltiin vettä ja sieltä löytyi muitakin ruumiinosia, niin että siihen paikkaan on varmasti haudattu kokonainen ruumis. Ei me vielä olla poliisillekaan soitettu”, kertoi soittaja, joka oli kuorma-autonkuljettaja Väinö Toivonen.

Kauhanen ei epäillyt soittajan tarinaa. Hän tunsi paikan ja muisti, että samaisesta lähteestä oli vuotta aikaisemmin löy-

tyntyt ranteesta katkaistu ihmiskäsi. Tuolloin tutkinnat eivät kuitenkaan olleet edenneet ja juttu hautautui lopulta selvittämättömien rikosten joukkoon.

”Kyllä poliisi sinne myöhemminkin ehtii, kun minä olen ensin saapunut paikalle. Tulen heti”, Kauhanen vastasi Toivoselle.

Tässäkö se olisi? Vuosisadan rikosjuttu! Tuskin vielä 24-vuotias toimittajanalku sieppasi kameran kainaloonsa ja nappasi kadulta vuokra-auton, joka kyyditsi hänet suoraa päätä Tattarisuolle.

Perjantaina syyskuun 18. päivänä kello 14.10 Malmin nimismiespiirin poliisiasemalla kirjattiin autonkuljettaja Väinö Edvard Toivosen ilmoittaneen puhelimitse, että *hän vähäistä aikaisemmin oli yhdessä muutamien toisten miesten kanssa löytänyt eräästä lähteestä ns. Tattarisuolta ihmisten ruumiinosia.*

Apulaisnimismies Arthur Lindholm painoi päähänsä vaalean liekihattunsa ja viittasi konstaapelit Karl Lindbergin ja Juhan Östbergin mukaansa. Nyt lähdettäisiin Tattarisuolle. Syytä Lindholm ei alaisilleen sanonut. Kolmikko istuutui poliisiautoon.

Tattarisuolla Lindholmia odottelivat jo Toivonen, Sola, Aaltonen, Semberg ja Virtapuro. Raivattuaan tiensä ryteikön läpi poliisit ja soranajajien viisikko saapuivat nelisen metriä pitkän lähteen rannalle. Sen eteläpuolella, noin kuuden metrin päässä oli vielä toinen, isompi lähde. Toivonen johdatti poliisit pienen kuusennäreen luo ja kohotti turvetukkoa. Esiin pilkisti pää. Lindholm kyykistyi katsomaan sitä ja komensi

sitten konstaapeli Lindbergin hakemaan asemalta pari lapiota. Myös kuorma-autokukset hakivat työmaalta omansa.

Lähteestä alkoi löytyä vesirajasta rantapenkereen alle piilotettuina ruumiinosia toisensa jälkeen. Lindholm huomasi toimittaja Kauhasen pelmahtavan paikalle mutta oli liian kiireinen reagoidakseen median edustajaan. Kauhanen sai rauhassa napsia kuvia laatikkokamerallaan.

Lähteen rannalle, sammalmättäälle, alkoi kertyä melkoinen määrä ruumiinosia: pää, jalkoja, käsiä ja ruskealla pakettinarulla yhteen sidottu sorminippu. Lakki takaraivolla, savuava paperossi mustien viiksien alta pillkottaen apulaisnimismies tutkiskeli vakavana löytöä. Hän totesi, että ruumiinosat oli haudattu siinä järjestyksessä kuin ne esiintyvät ihmisellä ruumiissa.

Lähteen leveimpään osaan, jossa aivan veden partaalla kasvoi pieni tuuhea kuusi, oli siis irtonaisten turpeen alle piilotettu naisen pää ja hiustukko. Noin metrin päässä kuusesta, samalta puolelta lähdetä, löytyi turpeen reunan alta kolme ihmisen kättä ja vastakkaiselta puolelta neljä kättä ja kaksitoista sormeä, jotka oli sidottu yhteen. Lähteen alaosasta, missä lähdekäpeni virtaavaksi puroksi, löytyi seitsemän jalkaa.

Yhdessä kädessä oli sormus. Kun Lindholm ei saanut sitä muuten irti, hän katkaisi puukolla sormen tarkistaakseen, oliko sormuksessa mitään tekstiä tai nimeä. Kullankäristeen, pöllön kuvalla varustettuun sormukseen oli stanssilla lyöty teksti *Prima double ELW*.

Koska Malmin poliiseilla ei ollut paria lapiota lukuun otta-

matta riittäviä työkaluja, hankki piirin varsinainen nimismies Koskinen omilla rahoillaan seuraavaksi päiväksi pari kuokkaa. Kun etsintöjä jatkettiin, isommasta lähteestä löytyi vielä kaksi kättä ja kaksi jalkaa.

Yhden käsistä löysi sattumalta paikalle osunut lääkäri. Hän oli palaamassa autollaan Porvoosta Malmille, kun huomasi Tattarisuon kohdalla suuren ihmisjoukon. Saatuaan tietää, että suolähteestä oli löytynyt ruumiinosia, innostui lääkärikin naaraamaan lähdettä ja löysi ranteen kohdalta katkaisu-
tun kämmenen. Hän toimitti sen viipymättä poliisikamarille, jossa Lindholm antoi lääkärin nähdä muutkin löytyneet ruumiinosat. Tämä osasi ensivilkaisulta kertoa, etteivät ne voineet olla olleet vedessä puolta vuotta kauempaa.

Kaikkiaan Tattarisuolta löytyi siis yksi ihmisen pää ja siihen kuuluva hiustukko, yhdeksän kättä, yhdeksän jalkaa sekä 12 sormea. Koska osa ruumiinosista oli vielä tuoreita ja toiset jo mätänemistilassa, ei niitä mitä ilmeisimmin ollut voitu laittaa lähteeseen samaan aikaan. Kertoja oli siis täytynyt olla useampia.

Sähkösanoma! Sähkösanoma!

TOIMITTAJA ARMAS KAUKHANEN ikuisti valokuvaan rannalle nostettujen ruumiinosien ääreen kyykistyneen nimismiehen. Hänen vasemman olkapäänsä takana seisoivat kätet taskussa löydön tehnyt Toivonen.

Olikohan jossain tapahtunut hirvittävä joukkomurha, Kauhanen pohdiskeli. Samassa hän huomasi pettymyksekseen, ettei ollutkaan ainoa tiedotusvälineiden edustaja paikan päällä. Rantapensaikossa hääri myös Uuden Suomen rikosreportteri. Miten tuo oli löytänyt paikalle, Kauhanen sadatteli, eihän se autonkuljettaja kilpailijalehteen ollut soittanut? Kauhanen ryntäsi oikopäätä maantien pientareella odottaneelle vuokra-autolle ja käski kuskin ajaa kaasua pohjassa takaisin Ludviginkadulle.

Toimituksessa hengästynyt Kauhanen törmäsi suoraan toimittussihteerin huoneeseen.

”Sähkösanoma, sähkösanoma”, Kauhanen huohotti, ”lähetäkää sähkösanoma latomoon!”

Sihteeri mittaili kummastuneena katseellaan nuorta toimittajan alkua.

”Sähkösanoma? Mistä asiasta?”

Kauhasen hengitys oli hädin tuskin ehtinyt tasaantua, kun hän innoissaan selosti, mitä oli Tattarisuolla nähnyt.

”Njaah”, toimitussihteeri vastasi, ”ehkäpä siitä hyvinkin kannattaa painaa sähkösanoma.”

Kauhanen kirjoitti pikavauhtia tekstin valmiiksi ja vei sen juoksujalkaa latomoon. Sitten hän asteli kadulle, puoliväliin oman ja kilpailijalehden toimituksia odottamaan, kumman lisälehti olisi aikaisemmin jaossa.

Pian kadunkulmaan asteli myös samainen Tattarisuolla ollut Uuden Suomen toimittaja. Kollegat rupattelivat keskenään kauniista syyssäästä ja Kaivohuoneella pyörivästä kabareesta, mutta varoivat visusti mainitsemasta sanaakaan rikoksesta. Sitten Kauhanen näki nuoren pojan kiiruhtavan juoksujalkaa alas Erottajan mäkeä. Juostessaan poika huusi ilmoille: *”Sähkösanoma! Sähkösanoma!”*

Meidän poikamme, Kauhanen huokaisi helpottuneena mielessään.

Seuraavana päivänä toinen toimitussihteeri vaati Kauhaselta uuden, viiden palstan jutun Tattarisuon tapauksesta. Ja jatkossa toimittajan tuli joka ilta naputella uudet viisipalstaiset samasta aiheesta. Jutut piti kiikuttaa latomoon ennen puolta yötä.

Kauhanen katseli toimitussihteeriä ällistyneenä. Hän sanoi, että voisi kirjoittaa seuraavan päivän lehteen Tattarisuon jutusta tasan yhden rivin: *Poliisi tutkii asiaa*. Muuta kerrottavaa ei tähän hätään ollut.